

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Nov pojav na svetovnem bojišču.

Ta teden je zavzela svetovna vojna zopet širši obseg. Napetost, ki se je izražala že dalje časa med Turčijo in državami trojnega sporazuma, Rusijo, Anglijo in Francijo, je dosegla ta teden svoj višek.

Trojni sporazum je že dalje časa grozil Turčiji radi njenega Avstriji in Nemčiji prijaznega nastopanja in stavljal Turčiji razna ultimata, osobito, da mora Turčija odpustiti vse nemške častnike in znani dve bojni nemški ladji „Breslau“ in „Goeben“, koje je Turčija kupila. Dobro se namreč trojni sporazum zaveda, da se bolni mož ob Bosporu, kakor so diplomati in politiki Turčijo nazivali, ob avstrijsko-nemški strani zopet krepki in da ga Anglija ali kaka druga nam sovražna država ne bo več mogla sukati, kakor bi ji bilo drago.

Ne Turčija, pač pa Rusija je pričela v Črnem morju sovražnosti. Ruske vojne ladje, ki so križarile ob vходу v Bospor in najbrže polagale mine, so napadle turško brodovje, ki je plulo iz Bospora k vajam v Črno morje.

Nastop ruskega brodovja je zadnja točka neprestanih groženj od strani Angleške in Ruske napram Turčiji. Turška vlada je sedaj odločno napravila konec tem grožnjam in dejansko pokazala, da si ne pusti kar meni nič tebi nič ukazovati. Turčija v tem boju ne bo osamljena. Ne-le, da jo spremljajo simpatije in dejanska pomoč Avstrije in Nemčije, lahko računa Turčija tudi na pomoč svojih verskih sobratov po Aziji in Afriki. Pred vsem pridejo v poštev Perzija, Afganistan, ki bodo bržkone nastopale kot zvezne države Turčije. Perzija dobro ve, da sedaj ali pa nikoli več bje ura, ko se lahko otrese rusko-angleškega jarma in pri vratih Indije se pa oborožuje Afganistan, ki je v položaju, ogroziti rusko srednjeazijsko posest in pa tudi Indijo samo. Islam vstaja in nevarnost za Rusijo in Angleško ne bo majhna, kakor hitro se posreči Turčiji, prodreti v ruske in angleške kraje, v katerih prebivajo mohamedanci. K tem deželam spadajo deli Kavkaza, Indije in predvsem Egipt.

Nam, kot Avstrijcem, pa je ta nov pojav na svetovnem bojišču gotovo v največje zadoščenje. Rusija bo odslej morala vojsko voditi tudi proti Turkom in bo rabila za to najmanj 6 do 8 armadnih zborov, koje bi bila sicer Rusija lahko v veliki večini porabila proti Avstriji in Nemčiji.

Kar se tiče položaja na morju, moramo pred vsem vpoštevati, da je Turčija v nepobitni posesti Dardanel, torej prehoda iz Črnega morja v Sredozemsko morje. To pomenja toliko, da brodovje trojnega sporazuma nima prostosti na morju, in da osobito ruska črnomska mornarica na velikem morju sploh ne pride v poštev.

Res so baje začeli Angleži in Francozi bombardirati Dardanele. Uspeh bo pa na vsak način zadovoljiv. Ako bi se tudi posrečilo turškim sovražnikom predreti Dardanele, kar je pa skoraj izključeno, bi si sovražniki tako silovito razbili glave, da bi na morju ne tvorili več pomorske premoči in bi bili v nevarnosti pred svežim brodovjem Avstrije, Nemčije in Turčije.

Dosedanje naše operacije na jugu, kjer pridobivajo naše čete kljub malemu

številu vedno nove pozicije in celo Šabac, in operacije Nemcev na Francoskem, kakor tudi uspehi zveznih armad proti Rusom, nas z ozirom na nov dogodek na Balkanu oziroma v Aziji gotovo navdaja z največjim zaupanjem. Angleži in Francozi bodo morali svoje moči porabiti v kolonijah in bo morala njihova pomoč na Francoskem kmalu usahnuti. Rusi morajo zopet cepiti svoje moči proti Turkom in njihovim zaveznikom. Kratko in malo, velikanska premoč na nasprotni strani je nov dogodek prav občutno zmanjšal, kar pomeni za kvalitativno boljše zvezne armade velik korak naprej.

Turčija pred vojsko z Rusijo. Sovražnosti med Turčijo in trojnim sporazumom priče.

Pomorska bitka v Črnem morju. Carigrad, 31. oktobra. (Kor. ur.) Oficijelni komuniké „Agence Ottomane“ opisuje bitko sledeče: Medtem, ko je čisto majhen del turškega brodovja imel 27. in 28. t. m. vaje v Črnem morju, je pričelo rusko brodovje, ki je najprej sledilo turškemu brodovju in vse vaje preprečilo, končno 29. t. m. sovražnosti s tem, da je napadlo turško brodovje. Med bojem, ki se je nato razvil, je turško brodovje potopilo ruskega polagaleca min „Pruta“ (5000 ton), ki je imel okoli 700 min na krovu. Nek ruski torpedni čoln je bil težko poškodovan, nek parnik s premogom pa zaplujen. Turški rušilec torpedov „Chaireti-Millije“ je potopil rusko topničarko „Kubaneč“, rušilec torpedov „Mauwemet-i-Millije“ je pa poškodoval neko rusko obrežno stražno ladjo. 30 častnikov in 72 mornarjev, ki so pripadali potopljenim ladjam, je turško brodovje rešilo in ujelo. Turško brodovje ni trpelo nikake škode. Boji se še nadaljujejo, in sicer ugodno za turško brodovje. Turška vlada bo brez dvoma s skrajno odločnostjo protestirala proti temu napadu ruskega brodovja na mal oddelek turškega brodovja. Vjete ruske častnike in mornarje, kakor tudi zaplenjeno ladjo s premogom so prepeljali v Kabah ob zgornjem Bosporu.

Celotno turško brodovje v Črnem morju. Frankobrod, 31. oktobra. „Frankfurter Zeitung“ prinaša brzjavko iz Carigrada, da je celotno turško brodovje odplulo v Črno morje.

Demonstracija trosporazumnih poslaništev v Carigradu. Carigrad, 30. okt. (Kor. ur.) Rusko, francosko in angleško poslaništvo danes, o priliki, bajranskega praznika, niso izobesila zastav kakor običajno.

Turški ministerski svet. Carigrad, 30. oktobra. Pozno včeraj popoldne se je na porti sestel pod predsedstvom velikega vezirja izredni ministerski svet, kateremu pripisujejo velik pomen.

Sedanja turška armada. Turki so izvedli po končani balkanski vojski veliko preosnov, ki so še zdaj večinoma tajne. Pehota je oborožena s puškami, ki so take, kakor puške nemške armade. Artiljerija je oborožena s Kruppovimi topovi leta 1903, 7.5 cm kaliber, in s Kruppovo havbico leta 1892 z 9.2 cm kalibrom. Gorske topove je dobavil Turčiji deloma Schneider, deloma, novejšje Krupp. Turki

imajo en zrakoplov sistema Parseval in več strojnih pušk. V Turčiji je uvedena splošna brambena dolžnost od 21. do 45. leta. Uvedli so za štabne in višje častnike in za podčastnike učne zavode, v katerih so poučevali Nemci.

Predzgodovina pomorske bitke v Črnem morju. O operacijah turške vojne mornarice v Črnem morju piše dunajska „Allgemeine Zeitung“ med drugim: Turško vojno brodovje se je vadilo v Črnem morju. Med vajami ga je napadlo rusko črnomska vojno brodovje. Turki so zato obstreljevali ruska obrežna mesta. Izzivali so Rusi, Turki so se samo branili.

Turška bojna ladja obstreljevala Feodosijo. — Turška križarica „Hamidie“ pred Noworossijskem. Peterburška brzjavna agentura poroča z dne 29. t. m.: Med poldeseto in polenajsto uro dopoldne je neka turška križarica s tremi dimniki v Feodosiji obstreljevala kolodvor in mesto in poškodovala katedralo, grško cerkev, žitnice v pristanišču kakor tudi pomolje. En vojak je bil ranjen. Poslopje podružnice ruske banke za zunanjo trgovino je pričelo goreti. Ob polenajsti uri je križarica odplula proti jugozahodu.

V Noworossijsk je priplula turška križarica „Hamidie“ in pozvala mesto, naj se proda in izroči državno last, z grožnjo, da bo v slučaju odklonitve mesto bombardirala. Turški konzul in njegovi uradniki so bili aretirani. Križarica je zopet odplula.

Feodosija je pristaniško mesto na vzhodni strani polotoka Krim v Črnem morju. Vzhodno od Feodosije ob kavkaški obali pa leži Noworossijsk.

Angleško-francosko brodovje bombardira Dardanele. Frankfurt, 3. novembra. (Kor. urad.) „Frankfurter Zeitung“ javlja iz Carigrada: Danes, po vzhodu solnca, je pričelo angleško-francosko brodovje, obstoječe iz 9 ladij, bombardirati iz daljave 15 km dardanelske fore. Bombardma, na katerega so odgovarjale turške utrdbe, je trajal 20 minut. Obstreljevanje ni povzročilo nobenih poškodb.

Angleži obstreljujejo Akabo. Carigrad, 3. novembra. (Kor. urad.) Uradni razglas glavnega stana z dne 3. novembra pravi:

Angleško brodovje je dne 1. novembra bombardiralo Akabo na egiptski meji, nakar so Angleži poskusili izkrcati čete. Ko so pa padli 4 angleški vojaki, so se čete jadno povrile na svoje ladje. Dasi so Angleži izstrelili več tisoč artilerijskih krogel, vendar je bil na naši strani ubit samo 1 orožnik.

Japonska, Belgija in Črna gora v vojnem stanju s Turčijo. Rotterdam, 3. nov. Listi poročajo iz Londona: Japonska, belgijska in črnogorska vlada so izjavile, da se smatrajo v vojnem stanju s Turčijo.

Prekinjene zveze med Turčijo in Rusijo, Anglijo in Srbijo. — Srbsko poslaništvo je v Carigradu snelo svoje grbe. Srbski poslanik Nenadović je zahteval svoje potne liste in odpotoval iz Carigrada. Turški poslanik v Londonu se je poslovil pri Greyu in zapustil London. Ruska vlada je turškemu poslaniku v Peterburgu, izročila potne liste.

Spopadi med turškimi in ruskimi četami. Po uradnih od turške kavkaške meje došli poročilih, so Rusi na več točkah napadli mejne oddelke; bili so pa

prisiljeni, da so se umaknili. Energičen odpor naših čet je zadal Rusom precej izgub.

V sredozemskem morju so otvorile angleške križarice ogenj in potopile nek grški torpedni čoln, ki se jim je bližal, ker so mislile, da je to turški torpedni čoln.

Ultimatum egiptovskega kediva Angleški. London, 3. novembra. Turški poslanik je izročil angleški vladi ultimatum egiptovskega kediva, ki zahteva, da se angleške čete takoj umaknejo iz Egipta.

Turki korakajo proti Egiptu. Aleksandrija, 3. novembra. Proti egiptovski meji korakajo močne turške bojne sile.

Obstreljevanje vseh ruskih pristanišč. V Bukarešt so došle vesti, da je turško brodovje obstreljevalo vsa ruska pristanišča do Sebastopolja. Ruske bojne ladje in osebni parniki so pobegnili v reko Prut.

Vsled turškega obstreljevanja je bila poškodovana v Odesi sladkorna tovarna in pa postaja električne železnice, ki ne vozi več.

Gibanje turške armade. V palestini se zbirajo turške čete proti Egiptu pod poveljstvom Zekki paše.

V Samsunu je 200.000 Turkov namenjenih proti Kavkazu.

13 armadni zbor v Bagdadu gre pod poveljstvom Kiamil paše skozi Perzijo in napade Indijo.

Sebastopol turška križarica zažgala. „Frankfurter Zeitung“ poroča 31. oktobra: Turška križarica „Sultan Javus Selim“ (bivši „Goeben“) je uspešno obstreljevala Sebastopol in je mesto zažgala.

Angleško francosko brodovje v boju s Turki. Carigrad. Angleško-francosko brodovje je 1. novembra dopoldne priplulo v zaliv Tchesme ob Mali Aziji, da bi napadlo mali turški kanonski čoln Durar-Reiss in parnik Kinali-aga. Poveljnik čolna Durar-Reiss je vpričo tega uničil parnik in razstrelil kanonski čoln, da ju ne pogubi sovražno brodovje.

Zvezna pogodba med Turčijo in Afganistanom. Frankobrod. Iz Carigrada se poroča: Smatra se kot gotovo dejstvo, da se je med Turčijo in Afganistanom dogovorila zvezna pogodba. Posebno odposlanstvo je odpotovalo v Afganistan, da izroči emiru sultanovo pismo.

Turški instruktorji v Perziji. Carigrad. V dobro poučenih krogih se govori, da je perzijski šah zaprosil pri turški vladi, naj mu pošlje vojaških instruktorjev. Doslej je odpotovalo v Teheran sedem častnikov-instruktorjev.

Splošen napad na Tsingtau.

Uradno se poroča: Dne 1. novembra dopoldne se je pričel na suhem in na morju splošen napad na Tsingtau. Med angleškimi in japonskimi četami, ki napadajo Tsingtau, so tudi indijske čete.

Kakor je sklepati iz nekega japonskega poročila, je najbrže ogenj s kopnega in z morja porušil posamezne dele trdnjave.

Nemška križarica „Emden“ potopila rusko križarico in enega francoskega lovilca torpedov.

Lipko, 30. oktobra. „Leipziger Nachrichten“ poročajo iz Kodanja: Uradno se poroča iz Peterburga, da je nemška križa-

rica „Emden“ pri Pulo Pinangu s torpednimi streli potopila rusko križarico „Zemčug“ in nekega francoskega lovila torpedov. „Emden“ se je napravila nepoznana s tem, da si je napravila napačni četrti dimnik ter se je tako mogla nespoznana približati uničenim ladjam.

Avstrijsko - nemško rusko bojišče.

Rusi zopet potisnjeni čez San. Naši razstrelili rusko municijsko zalogo in odbili napad na Turko. Ruskim vjetnikom čez 73.000. Dunaj, 30. okt. (Kor. urad.) Uradno se razglša:

Na Rusko-Poljskem se tudi včeraj niso vršili boji.

Ob spodnjem teku reke San južno od mesta Nisko so naše čete po hudem boju vrgle nazaj čez reko došle močnejše ruske sile.

Pri Starem Samboru so naši topovi razstrelili rusko municijsko zalogo. Vsi sovražni napadi na višine zahodno od tega kraja so bili odbiti.

Na ozemlju severnovzhodno od Turke so zavzele naše napadajoče čete več važnih višin, katere je moral sovražnik v begu zapustiti. Naši črnovojniki so v teh bojih vjeli veliko Rusov.

Skupno število vseh v monarhiji interniranih vojnih vjetnikov je znašalo 28. t. m. 649 častnikov in 73.179 mož, ne všteti mnogoštevilne vjetnike, ki so bili vjeti na obeh bojiščih v bojih zadnjih tednov, in ki se niso bili odpeljani v vjetniške tabore. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

Popolna zmaga našega orožja v večdnevni bitki pri Turki in pri starem Samboru. Dunaj, 1. novembra. (Kor. urad.) Uradno se razglša: Na Ruskem Poljskem se razvijajo novi boji. Napadi na naše postojanke so bili odbiti, več sovražnikovih oddelkov je razpodenih.

Večdnevna ljuta bitka v prostoru severnovzhodno od Turke in južno od kraja Stari Sambor je dovela do popolne zmage našega orožja. Sovražnik, ki je vpadel v ta prostor, dve pehotni diviziji in ena strelska brigada, je bil vržen iz vseh svojih postojank.

Černovice naše čete drže. Artilerijski ogenj Rusov, ki je bil osobito namerjen na rezidenco grško-orientalskega nadškofa, je ostal brez pomembnih posledic. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

Naši zopet zajeli 800 Rusov. V bojih ob Sanu so imeli Rusi po uradnem poročilu težke izgube, posebno pri Rozwadou. Ondi smo vjeli 400 Rusov in zaplenili tri strojne puške.

Južno od Starega Sambora je skupina naših čet istotako vjela 400 Rusov. V tem prostoru in severovzhodno od Turke dosega naše prodiranje nadalje uspehe.

Zvezne armade proti Rusom. Med Varšavo in Ivangorodom se nahaja po cenitvi vojaških izvedencev okoli eden in tričetrt milijona Rusov. Tudi tukaj ob srednji Visli (t. j. med Varšavo in Ivangorodom) se pričakuje v kratkem odločitve. Razločevati moramo na podlagi najnovejših poročil dve vojni skupini: 1. nemška armada zahodno in jugozahodno od Varšave in 2. skupna nemško-avstrijska armada, ki se razprostira v črti severno od Ivangoroda ob Visli.

15.000 ranjencev v Varšavi. „Kijevskaja Misl“ 21. t. m. poroča, da se nahaja v Varšavi 15.000 ranjencev iz bojev pri Varšavi. Približno 1000 vojnih vjetnikov so Rusi iz Varšave odposlali v notranjo Rusijo.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Nemci zasedli Poperinghe. Iz Amsterdam se poroča (28. t. m.) da so zasedli Nemci Poperinghe, ki leži zahodno od

Yperna. Pri Thourantu se še branijo od delki belgijske armade.

Dünkirchen pred obleganjem. Iz Pariza poročajo: Dünkirchen se pripravlja na obleganje. Vsi prebivalci, ki niso neobhodno potrebni, morajo mesto zapustiti. Če bodo začeli Nemci prodirati, se bodo takoj vsi morskimi nasipi predrli, da bo vsa okolica pod vodo. Samo 1 kilometer dolg pas se bo ohranil. Ljudi je že večkrat popadel strah, zlasti ko so slišali, da so baje Nemci Cassel vzeli. Čez Dünkirchen je priletelo že več nemških letalcev; enega, pravijo, da so iz zraka izstrelili.

Nemci prisiljeni obstreljevati remsko katedralo. Nemško uradno poročilo z dne 29. okt. poroča: Proti francoski bateriji, ki so jo namestili pred remsko katedralo, njene opazovalce pa na katedralni zvonik, se je moral otvoriti ogenj.

Nemci zapadno od Lille napredovali. Glasom uradnega poročila so Nemci zapadno od Lille dobro napredovali; zavzeli so več utrjenih sovražnikovih postojank, ujeli 16 angleških častnikov in nad 300 mož ter zaplenili 4 topove. Angleški in francoski protinapadi so bili povsodi odbiti.

Angleži zažgali v bitki s petrolejem polit gozd. Iz bitke ob Yseru objavljajo „Times“: Ko se je stemnilo, so prenehali grometi topovi. Nenadoma se začuje žvižganje; gozd — drevesa so Angleži prej polili s petrolejem — prične goreti. Kmalu je bila vsa okolica tako razsvetljena, kakor podnevi. Z nekega polja naskočijo množice nemških vojakov strelske järke, v katerih leže angleški strelci. Zdi se, da nameravajo Nemci presenetiti sovražnika, a ni bilo mogoče. Angleži so bili pozorni in so sprejeli Nemce z zelo hudim ognjem. Boj se je razvil v divje ogorčeno borbo moža z možem. Pogled nanj v svitu gorečega gozda je bil strašen.

Škoda v Reimsu. Begunci iz Reimsa pripovedujejo, da je mesto trpelo grozno škodo. Od prebivalcev jih je 600 do 700 ubitih, veliko število pa ranjenih. Vse to so napravile nemške granate. 30 hiš je popolnoma porušenih, pri 120 hišah je zgorela čelna stran. Več javnih hiš je težko poškodovanih. Od 110.000 prebivalcev jih je ostalo 70.000 v mestu, drugi so zbežali. Cele družine živijo v kletih in se hranijo z otrobi.

Sigurno prodiranje Nemcev; zmaga pri Vaillyu. Berolin 31. oktobra. (Uradno.) Višje armadno poveljstvo poroča: Naša armada je včeraj zavzela Ramschelle in Bixschote. Napad na Ypres istotako napreduje. Sandworde pri gradu Holbecke in Wanbecke smo z naskokom vzeli. Tudi dalje proti jugu smo pridobili tal.

Vzhodno od Soisona je bil nasprotnik istotako napaden in tekom dneva iz več močno utrjenih postojank severno od Vaillya pregnan. Popoldne smo nato naskočili Vailly in sovražnika z velikimi izgubami vrgli preko reke Aisne. Ujeli smo 1000 nasprotnikov in zaplenili 2 strojni puški. V argonskem gozdu, kakor tudi zahodno od Verduna in severno od Toula smo zlomili opetovane sovražnikove napade s težkimi izgubami Francozov.

Bitka v Belgiji. Berolin, 2. novembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 1. nov. dopoldne. V Belgiji otežkočujejo operacije poplave, ki so jih povzročili, ker so ob Yser—Ypres prekopu podrli zatvornice pri Nieuportu. — Pri Ypresu so naše čete prodrle naprej. Vjeli smo najmanj 600 sovražnikov in zaplenili nekaj angleških topov. Tudi tiste čete, ki se vojskujejo zahodno od Lilleja, so prišle naprej. Število pri Vaillyu vjetih vojnih vjetnikov se je zvišalo za približno 1500. V okolici Verduna in Toula so se bili le mali boji.

Nemci napredovali pri Ypres in v Argonih in zavzeli Messines. Ob napadu na Ypres so Nemci osvojili nadalnje ozemlje. Messines je v nemških rokah. Nasproti nemškemu desnemu krilu so se sedaj z gotovostjo dognali Indijci. Tudi v bojih

v Argonih so Nemci napredovali. Sovražnik je pretrpel velike izgube.

Ljudi nemški napadi. Berolin, 3. nov. Velika bitka na Flandernskem se nadaljuje. Nemci neprestano ljuto napadajo. Vzhodno od mesta Ypres in ob reki Lis se vrše resni boji.

Nemci so za sovražnikovim hrbtom. „Vossische Zeitung“ smatra prehod Nemcev čez Yser za važen uspeh, ker so prišle nemške čete sovražniku za hrbet. Upravičeno se lahko upa, da dovede huda bitka ob Kanalu kmalu do srečnega preobrata.

Boji ob belgijski meji. Iz Sluisa prihajajo poročila, da podpirajo angleško brodovje ob obali štirje francoski kanonski čolni. Eden od teh se je potopil. Smrt nemškega generala pl. Trippa, ki ga je baje zadela granata z angleške ladje, se potrjuje.

„Daily Chronicle“ poroča, da je dobila armada vojvode Vrttembergškega ob kanalu Yser znatna ojačenja. Nemška armada da znaša tu 350.000 mož.

Nemški uspehi ob belgijski obali. Nemci so zasedli 14 krajev pri morju, katere so branili zavezniki. Nemci so zasedli tudi Tourhout. Dixmuiden je porušen.

Srbi požigajo bolgarske vasi.

„Agence Telegraphique“ Bulgare poroča: Notranje ministrstvo je dobilo iz Strumnice sledečo brzojavko: V okrajih Doiran, Gevgeli in Skoplje požigajo že tri dni srbski četaši, katere vodijo srbski častniki, bolgarske in mohamedanske vasi. Četaši strašno mučijo prebivalstvo, plenijo in koljejo ljudi. Rodbine tistih Bolgarov in Turkov, ki so pobegnili v Bolgarijo, preganjajo iz hiš. Žene in otroci blode kakor blazni po polju in stradajo. Kakor trde popolnoma zanesljiva poročila, priznavajo Srbi odkrito, da hočejo iztrebiti bolgarski in mohamedanski življ. Srbski četaši zvežejo može, ki niso pobegnili, v gruče po 50 in 60 mož in jih s salvami postrele. Osobito strašno so divjali v vaseh Dorlucas, Memešli, Kočari in Baramovas.

Na južnem bojišču.

Naša ofenziva pri Mitrovici. Budimpeštanski listi poročajo: Naše čete, ki so pri Mitrovici prekoračile Savo, so pričele napadati pri Gluščih, krepko podpirane od čet, ki so prekoračile reko pri Jarku, tako, da je bila srbska brigada primorana, se umakniti proti Metkoviću in Bogatiću. Naše čete so se nato utrdile na poti iz Gluščev v Bogatić, medtem ko so se Srbi skrili v betonska skrivališča. Naše pozicije so tako močne, da moremo popolnoma lahko odbiti poskuse Srbov, predreti našo bojno črto.

Uničen vojni material v Baru. Split. „Naše Jedinstvo“ poroča: Te dni smo prinesli brzojavko, da je naš torpedni rušilec v luki Bar uničil skladišča; sedaj izvemo, da je uničil zalogo vojnega materiala, ki so ga bili tu izkricali Francozi iz svojih ladij; uničena sta tudi dva francoska aeroplana.

Srbi in Črnogorci priznavajo svoje poraze v Bosni. Iz Bukarešta se poroča: Iz Niša in Cetinja se je dozda vsak dan poročalo o velikih zmagah nad Avstrijci. Zdaj pa uradni komunike priznava, da so bili Srbi v Bosni poraženi. Komunike trdi, da so se Avstrijci nahajali v veliki premoči, Srbi in Črnogorci so se morali radi številne premoči umakniti, ker ne smejo nikdar izpred oči izgubiti glavnega strateškega namena, da se mora sovražnik vznemirjati, utrujevati in slabiti, ker se do gotove mere tako olajšujejo operacije zaveznikov.

Šabac zopet naš. — Veliko Srbov ujetih. Dunaj 2. novembra. (Kor. ur.) Uradno se poroča 2. t. m.: Naša ofenziva skozi Mačvo zmagovito napreduje. Iz svojih utrjenih postojank pregnani sovražnik se je le malo upiral. Samo severno od

Šabca je bilo treba z naskokom vzeti močne utrjene postojanke. Tudi Šabac sam so naše čete nocojšnjo noč z naskokom osvojile. Naše skozi Mačvo prodirajoče kolone so že prekoračile železniško progo Šabac—Lješnica. Konjenica je vjela veliko sovražnikov.

Naša balkanska letalska skupina. Težka izguba je zadela našo balkansko letalsko skupino. Vojnega pilota nadporočnika Sanchiza je težko ranil sovražni strel, ki je poškodoval tudi njegovega opazovalca. Kljub strašnim bolečinam je vrli pilot napol svoje zadnje sile, da je vodil svoj aparat na približno 70 km oddaljeno letališče in ondi gladko pristal. Nadporočnik Sanchiz je včeraj svojim ranam podlegel. Pred smrtjo je še prejel vojaški zaslužni križec, katerega mu je Nj. Veličanstvo brzojavnim potom podelilo.

Lepi uspehi v Mačvi. Neki budimpeštanski vojni poročevalec poroča: V bitki na mačvanskem ozemlju smo ujeli 1500 Srbov. Ob steku Save in Drine je imel sovražnik izvrstna kritja, vendar ga je ogenj iz naših topov, ki je trajal od pol 7. do 7. ure 40 minut, popolnoma pregnal. Mi sami smo imeli le k sreči neznatne izgube. Ob pol 9. uri so pripeljali pred našega divizionarja že 2 sovražnikovi strojni puški in 300 ujetih srbskih vojakov. Dopoldne 2. nov. ob 11. uri je prišlo nadaljnjih 800 srbskih ujetnikov. Bili so docela izdelani. Uplenili smo tudi mnogo orožja francoskega, ruskega, nemškega, ogrskega in srbskega izvora ter šest voz municije. V močvirja onstran Save so naše čete vrgle 20. srbski polk. Nad 200 Srbov je tod utonilo.

Naši zasedli nove srbske kraje. Dunaj, 2. novembra. (Kor. ur.) Uradno se razglša 31. oktobra: Naše čete, ki so pri svojem vpadu v Mačvo zadele na močne, z žičnimi ograjami zavarovane utrdbe, v katere so mogle napraviti luknjo šele pred dvema dnevi po daljših težavnih bojih pri Ravnju, so danes dosegle zopet pomembne uspehe. Dasi se je sovražnik obupno branil in dasi se težko koraka po Mačvi, ki je deloma močvirna, so vse naše čete Drino in Savo došle čete danes v široki črti prodirale naprej ter so vzele kraje Črnabara, Banovopolje, Radenkovič, Glušci in Tabanovič.

Vreme in preskrba naših vojakov na jugu. Vreme je hladno, ponoči pade slana; toda naše čete so preskrbljene z zimskimi odejami, preskrba z živim je brezhibna. Danes so imeli naši vojaki zjutraj kavo, opoldne juho, meso, prikuho, vino; zvečer pa svinjsko pečenko in čaj. Naše poljske kuhinje brezhibno funkcionirajo.

Črnogorci bombardirajo iz Lovčena Vrmac. Dva dni so Črnogorci zastoj pozikovali bombardirati našo drago utrdbo Vrmac. Četudi je nešteto granat padlo v bližino in krog nje, Vrmac je ponosno odgovarjal z ognjem in bilo je kakor bi s svojimi streli hotel reči: „Pod avstrijsko zastavo sem in ostanem nepremagljiv.“

Škof streže ranjencem.

Neki tirolski cesarski strelec piše listu „Trentino“ iz Linca, kjer leži ranjen v bolnišnici usmiljenih bratov, pismo, katero se glasi:

„Ranjen sem tako močno, da le s težavo pišem. Čeravno sem se s trudom spravil k pisavi, vendar se čutim dolžnega, da javnosti naznamim, kakih dobrot in ljubezni smo deležni ubogi ranjenci dan za dnevom v teh samostanskih prostorih. Škof tukajšnjega mesta, imenuje se Hittmayer, je pravi angelj v izvrševanju ljubezni do ranjencev. Že prve dni, ko je izbruhnila vojska, dal se je škof vpisati v vrste vojakov Rdečega Križa. Odkar pa so naše bolnišnice napolnjene z ranjenci, pa je skoro vedno v naši sredi. Ljubeznjivi škof prebije večji del dneva med nami in po očetovsko skrbi za nas, uboge ranjence. Ko je treba ranjence spraviti iz postelj v sobo, kjer se

vrše operacije, je škof takoj pripravljen, da popelje ranjenca v operacijsko sobo. Škof tudi navadno prisostvuje operacijam in tolaži uboge vojake. Pozneje pomaga zopet zanesti ranjenca nazaj v postelj in mu še poprej prav skrbno izravna ležišče. Jaz sem bil ranjen v stran (bok). Rana je bila globoka 12 cm. Ko je prišla vrsta na-me, da bi me spravili v sobo, kjer se rana fotografira, da se zamore dognati, kje tiči krogla, me je prijel škof krog pasu ter mi zapovedal, naj z rokami objamem njegov vrat. Tako me je nesel ljubeznjivi škof do nosilnice, kamor me je položil z veliko skrbjo. Nato me je spremljal tje, kjer so mi fotografirali rano in je sam opazoval vse delo. Ko so zdravniki povedali, da je kost tako ranjena, da se bo z lahkoto zacelila, bil je škof prvi, kateri mi je čestital in videl sem, kako se je dobri mož čutil srečnega. Ko je škof izvedel, da sem doma iz Južnih Tirol, mi je drugi dan poslal steklenico izbornega vina. Rekel je: Tirolei imate doma dobro vino in gotovo Vam bo tudi sedaj dišalo. Škof, katerega sedaj vsi ljubimo kot svojega pravega očeta, nam pošilja vsak dan čokolade in raznih drugih slaščic. Škof občuje z nami kot z brati. Želim, da se to pismo objavi, da se tudi izven naše samostanske bolnišnice izve, kako velika je ljubezen in usmiljenost, ki nam jo izkazujejo katoliški duhovniki. Kar sem zapisal, je vse res. Jaz sem se udeležil znamenite bitke pri Rava-Ruski dne 8. sept., to je na praznik Marijin, h kateri vedno z veseljem v molitvi povzdigujem svoje roke."

Junaštvo slovenskega fanta.

Nek slovenski vojak pošilja pismo iz Krasnega v Galiciji, ki slove: V sedanjí vojni so se naši slovenski fantje pokazali prave junake. Tu bodi omenjen le eden izmed mnogih: Franjo Černešek iz Nove Štifte nad Gornjim Gradom od 87. pešpolka, ki se sedaj zdravi v Novem Sadu. V bojih 13. oktobra se je Černešek na nekem hribu nenadoma znašel sam nasproti 10—15 ruskim kozakom, ki so prišli poškodovat naše telefonske naprave. Černešek se ni pomišljal, marveč je takoj napadel Ruse in enega usmrtil, dva pa smrtno ranil. Ravno je zabodel kozaškemu konju bajonet med rebra, ko ga zadene krogla v levo roko in mu prebije kost. Kljub močni krvavitvi in oslabeledosti se je Černešku posrečilo uiti smrti in ujetništvu. Naravnost čudno je, da ga ni zadela nobena krogla več, dasi so Rusi iz neposredne bližine vsipali ogenj nanj. Nato je dva dni blodil okrog, preden je došel na mesto, kjer je dobil zdravniško pomoč. Na enak, skoro čudežen način si je rešilo življenje še mnogo drugih fantov 87. pešpolka.

Domače in tuje novice.

Dekanija semiška ima svoj sestanek sodalitatis ss. Cordis Jesu v četrtek to je 12. novembra v Semiču. Začetek ob 11. uri dopoldne.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico, registrovana zadruga z neomejeno zavezo je imela v mesecu oktobru denarnega prometa — 110.692 K 68 h. Vložilo je 51 strank 11.138 K a dvignilo 117 strank 27.638 K 13 h. Posojil je bilo danih 33 strankam 19.050 K. Skupno število članov je znašalo koncem meseca 2280

Na južnem bojišču je padel grof Jožef Auersperg, absolvirani jurist, c. kr. kadet bos. hereg. polka št. 3, je podlegel ranam, ki jih je dobil 19. avgusta v boju pri Šabacu.

Pogreša se že dva mesca art. rez. poročnik Emil Černe iz Tomaja. Kdor bi vedel kaj o njem onih, ki so se bojevali pri Grodeku in Lvovu, vojna pošta št. 48, se prosí, da bi sporočil njegovi rodbini v Tomaj št. 40 pri Trstu.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu oktobru 1914 je 118 strank vložilo 64.921 K 62 h, 178 strank vzdignilo 100.011 K 17 h; dvema strankama se je izplačalo hipotečnih posojil 4500; stanje vlog 3.569.337 K 70 h; denarni promet 360.897 K 17 h. Vseh strank bilo je 767.

Omejitev uporabe žita in krompirja za žganje špirita. Uradna „Wiener Zeitung“ objavlja ministrsko odredbo, ki omejuje uporabo žita, krompirja in riža za žganje špirita.

Zasedanje avstrijskega državnega zbora? Z ozirom na vesti, da ni izključeno, da bo ob vsled vojske izpremenjenih parlamentarnih razmerah tudi avstrijski državni zbor sklican na kratko zasedanje, smo v krogih hrvatsko-slovanskega kluba poizvedeli, da bi hrvatsko-slovenski klub sklicanje z veseljem pozdravil. Za sklicanje državnega zbora ni danes nobene prave ovire.

Napad na Avstrijskega poveljnika. Graški listi poročajo: Napad, o katerem je poročal tudi uradni brzojav, se je izvedel na polkovnika Fischerja, ki je zelo hitro napredoval; bil je še pred kratkem major. Polkovnik Fischer se je posebno odlikoval pri zasledovanju Rusov v Bukovini in je pridobil velikanske zasluge ob zopetni osvojitvi Črnovic in so po njegovi drznosti bile Črnovice iztrgane Rusom. Povišan je bil zato za podpolkovnika. Rumunski učitelj Gabielescu iz Dornvatre je streljal iz zasede na ruski strah, kakor nazivajo Fischerja. Izstrelil je nanj pet strel, ki niso zadeli. Napadalec so takoj prijeli, ga zaslišali in dognali, da so mu Rusi obljubili 80.000 rubljev, če Fischerja usmrti ali vjame.

Krvavi spopadi v Varšavi. „Nowa Reforma“ poroča po listih iz Lodza, ki so izšli še predno so Nemci zasedli mesto, da so se 13. oktobra v Varšavi pripetili veliki poulični nemiri. Prišlo je do ljutih spopadov s policijo in vojaštvom. Vojaštvo je na več mestih oddalo salve. Iz ostalih podatkov se da sklepati, da so nemiri izbruhnili v predmestju Staro mesto in se razširili do Kraszinskowega trga.

Obnovljena okrajna glavarstva v Galiciji. Zakopane, 30. oktobra. Najvišji deželni maršal Niezabitowski je razglasil, da so obnovljena nadaljna okrajna glavarstva v Galiciji: Dobromil, Jaroslav, Lancut, Nisko Przemysl, Przeworsk, Stryj in Turka.

Koliko črnovojnikov bo šlo na nabor? Kakor je znano, se morajo po najnovejši odredbi vsi črnovojniki od 24. do 36. leta, v kolikor že sedaj niso poklicani pod orožje, podvreči novemu naboru. Vsled tega se jih bo moralo v Avstro-Ogrski in Bosni podvreči okroglo dve in četrt milijona novemu naboru.

Rusi izženo Nemce in Avstrijce. Iz Petrograda se poroča: Policijskim oblastem je ukazano, da morajo v 14. dneh zapustiti Rusijo vsi Nemci, Avstrijci in Ogrji. Najbrže jih odpošljejo skozi nevtralne države. Izvzeti so le tisti, ki so po rodu Francozi ali pa Slovani.

Zakaj je Italija Albanijo zasedla. „Tribuna“ poroča: Francija in Anglija sta obvestile laško vladu, da je pripravljen v Smyrni ekspedicijski zbor 1000 mladoturških vojakov, ki so namenjeni, da se izkrcajo z orožjem in municijo na albanski obali. Ali se je to zgodilo v sporazumu z Essad pašo ali po naročilu turške vlade, ni dognano. To poročilo je dalo Italiji povod, da je prevzela varstvo albanskega obrežja.

Rumunska ostane nevtralna. Bukarešta, 3. novembra. Rumunski kralj je izjavil, da ne bo na noben način krenil s pota svojega prednika.

Kdo je pravi krivec sarajevskega umora? „Neue Freie Presse“ piše k sarajevski obsodbi, da je pravi krivec in povzročitelj umora prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge srbski pre-

stolonaslednik Aleksander, ki je sprejel zločince v avdijenci in preskrbel denar za tozadevne izdatke.

Predsednik srbskega društva v Sarajevu aretiran. Cenzurirani graški listi poročajo iz Sarajeva: Predsednik srbskega protialkoholnega društva „Pobratimstvo“ v Sarajevu, Jovo Pesut, katerega ime se je imenovalo v sodni razpravi proti morilcem prestolonaslednika, je bil po dveh detektivih aretiran zaradi razžaljenja veličanstva in težkega motenja miru. Izročen je trdnjaskemu sodišču.

Koliko vojakov ima Rusija pripravljenih. Piusverein-Korrespondenz piše, da so vojaški strokovnjaki preračunili, da utegne imeti Rusija 7 milijonov vojakov mobiliziranih. Med ruskimi vjetniki se vidijo mladi fantje, pa tudi že postarni možje, znamenje, da je Rusija vse pokonci spravila. V Rusko-Poljski so se borili vzhodno-sibirski, turkestanski in kavkaški polki.

Pašič trikrat napaden. Iz Sofije se poroča: Odkar se nahaja srbska vlada v Nišu, je bil Pašić že trikrat napaden. Zadnjič je streljala na Pašića neka ženska, mati sedmih otrok, katere mož je padel, a ga ni zadela. Napadalka je vdova bivšega uradnika srbske narodne banke.

Rusi pri Urmiji poraženi. „Ikdam“ poroča, da so vstaški Kurdi pri Urmiji tretjič napadli ruske čete in jih porazili. Kurdi so osvojili ruske topove in vjeli veliko Rusov, med njimi tudi častnike. Rusi so se umaknili v utrjene postojanke pri Urmiji. Kurdi korakajo proti mestu.

„Emden“ je pogreznila japonski parnik. Berolin, 28. oktobra. Glasom semkaj došlih vesti je nemška križarka „Emden“ pogreznila japonski parnik „Kamasata Maru“, ko je vozil v Singapore.

Nemci izgnani iz Hongkonga. Berolin. „Lokalanzeiger“ poroča: Angleška vlada je ukazala, da morajo vsi Nemci tekom osmih dni zapustiti otok. Prizadetih je 800 oseb.

Kitajsko-japonska pogajanja razbita. Zürich. „Ruskoje Slovo“ poroča, da so se kitajsko-japonska pogajanja končno razbila.

Belgijci zahtevajo od Angležev odškodnino. 50 antwerpenskih trgovcev zahteva po amerikanskem poslaniku v Haagu, da naj plačajo Angleži 23.000.000 frankov, ker so jim angleški vojaki po boju uničili toliko blaga.

Bajka o izkrcanju Japoncev na Francoskem. Milan, 28. okt. Iz Marziliije se poroča: Vest o izkrcanju 50.000 Japoncev v Marsiliji je ravno tako plod domišljije kakor vest o izkrcanju 200 tisoč Rusov.

Francoske slutnje. Iz Bordeauxa poročajo: Nemci osredotočujejo vidno svoje skrajne napore, da bi zavzeli Diinkirchen in Calais. Francoski listi menijo, da je novi napad Nemcev naperjen proti Angležem, ker ne morejo zavzeti Pariza.

Ruski dijaki nočejo v vojsko. Berolin. Vossische Zeitung poroča: V Peterburgu in v Moskvi se nameravajo prirediti velike dijaške manifestacije zaradi odloka, ki jih kliče v vojsko.

Angleži odpeljali dva italijanska parnika. Milan, 29. okt. Angleži so odpeljali italijanska parnika „Regine d' Italia“ in „Duca di Genua“, ker sta osumljena kontrebande v Gibraltaru.

Zveza med Turčijo in Perzijo. Iz Carigrada prihaja poročilo, da sta Turčija in Perzija sklenili pravilno zvezo.

Angleži proglasili Egipt za svojo kolonijo. Dunaj, 31. okt. „Reichspost“ prinaša brzojavko: Amsterdam Courant poroča, da je angleški ministrski svet proglasil Egipt za angleško kolonijo. Proklamacija angleške suverenitete se bo izvršila, ko se bo sešel parlament.

Združene države. Pariški „Temps“ poroča, da je reprezentna zbornica v Washingtonu sklenila imenovati komisijo, ki naj preišče vojno pripravljenost ameriških Združenih držav.

Najnovejša poročila.

Na Francoskem in v Belgiji. Pri bojih ob belgijsko-francoski obali so zavezniki poplavalili ozemlje južno Nieuporta. Nemške čete so se brez vsake zgube umaknile s poplavljenega ozemlja. Nemške operacije južno od Nieuporta so sedaj izključene; zato se pa boji sedaj z izredno ljutostjo zopet pojavljajo na raznih točkah bojne črte. Posebno pri Soissons so Nemci v naskoku zavzeli močne utrjene sovražne postojanke. Tudi med Toulom in Verdunom so se vršili zelo hudi boji, v katerih se je Nemcem posrečilo odbiti vse sovražne napade.

Resni spopadi med angleškimi vojaki in Arabci v Egiptu. V Kajiri in Aleksandriji so se zelo resno spopadli angleški vojaki in Arabci. Na obeh straneh je več mrtvih.

Obstreljevanje Novorosijska. Angleški podkonzul v Novorosijsku poroča, da sta 30. oktobra dve turški križarici bombardirali pristanišče. Angleški parnik „Fridrica“ je bil obstreljen in je zgorel.

Proti Rusom. Neki naš armadni zbor je vzel iz bojev na Lysi Gori seboj kot vojne vjetnike 20 častnikov in 2200 mož. Na gališki bojni črti se je predalo pri Podbuzu (južno od Sambora) nad 200, danes zjutraj pri Jaroslavu 200 Rusov.

Nova grupacija naših in nemških čet na Rusko-Poljskem, ki je potrebna vsled pojavljajoče se velike ruske premoči pred Varšavo in Ivangorodom, se vrši v najlepšem redu, ne da bi jo mogli Rusi ovirati.

Ena ruska in nemška bojna ladja potopljena. Iz Sofije se poroča, da so Turki potopili veliko rusko bojno ladjo „Sinop“.

Potopila se je tudi nemška velika križarica „York“, ki je 4. t. m. dopoldne v zalivu Jade zadela ob mino. Po dose-danjih poročilih je rešenih 328 mož.

ZAHVALA.

Za vse ljubeznjive dokaze tolažilnega sočutja ob prebitki izgubi našega iskrenoljubljenega sina, oziroma brata, stotnika gospoda

Ivan-a Kobè

ki je padel junaške smrti na bojnem polju, kakor še prav posebno za mnogoštevilno navzočnost pri slovesnem cerkvenem svetem opravilu za blagor duše rajnega, se tem potom vsem najprisernejše zahvaljujemo.

Osobito še izrekamo svojo najlepšo zahvalo milostlj. g. proštu dr. S. Elbertu, prečastiti kapiteljski duhovščini, visokorodnemu gosp. vladnemu svetniku baronu Rechbachu, blagorodnemu gosp. vojaškemu zastopniku Hastreiterju, velerodnemu gosp. predsedniku c. kr. okrožnega sodišča pl. Garzarolliju, gosp. županu Rosmanu, blag. g. železn. nadsvetniku Opitzu, čast. gg. oo. frančiškanom-učiteljem in gospodičnam učiteljicam s šolsko mladino ter vsem drugim navzočim uradnikom in zastopnikom, ter slav. občinstvu, ki je počastilo pokojnika s svojo prisotnostjo.

RUDOLFOVO, 4. novembra 1915.

Žalujoča rodbina Mramor-Kobè.

Gospodarstvo.

Letošnja vinska letina in vinske cene.

Vinska letina je bila vkljub spomladnim mrazom v severnih pokrajinah in v nizkih legah v Avstriji v obče precej ugodna.

Vse severne dežele, počenši z našo Dolenjsko, so pridelale vina več kot lani, južne pa, počenši z Vipavsko, vsled neugodnega vremena v cvetju, toče in boleznij na trti, manj kot lani.

Pred trgatvijo se je letošnji vinski pridelek cenil na Tirolskem za 211.000 hl, v Dalmaciji za 5000 hl, na Goriškem za 249.000 hl, v Istri za 162.000 hl nižje od lani, na Kranjskem za 60.000 hl, na Štajerskem za 378.000 hl in v ostalih severnih deželah za 275.400 hl višje od lani, skupaj v celi avstrijski državni polovici se je tedaj pričakovalo okroglo

80.000 hl vina več kot lani. Zelo vpliva zlasti na vinske cene, množina vinskega pridelka v ogrski državni polovici. O njem nimamo nikakih statističnih podatkov ne od leta 1913, ne od leta 1914.

Verjetno pa je, da je letos tudi na Ogrskem več vina kot lani, dasi so tudi tam v severnih krajih spomladni mrazovi precej škode napravili.

Dasi so pri cenitvi vinskega pridelka glede nekaterih dežel navedene številke mogoče zelo pretirane, moramo vendar pripoznati, da imamo na Avstro-Ogrskem v splošnem letos dobro srednjo vinsko letino.

Na Kranjskem je situacija sledeča: Vipavska je pridelala polovico manj vina kot lani. Pridelalo se je povprek kakih 30 hl vina na hektar (ali okroglo 30 veder na oral), tedaj skupaj kakih 25.000 do 30.000 hl vina.

Kakovost vina pa je mnogo boljša od lanske.

Na Dolenjskem in Belokranjskem se je pridelalo povprek kakih 35 hl na hektar, tedaj skupaj kakih 220.000 do 230.000 hl vina. Kvaliteta je letos tudi tukaj veliko boljša od lanske.

Proti lanski letini imamo tedaj letos na Kranjskem za kakih 60.000 hl vina več in to vino je veliko boljše kvalitete kot lani.

Kako pa stoji vinska kupčija in vinske cene?

Negotov položaj, zmanjšan konzum in primanjkanje denarnih sredstev vsled vojske je zelo oslabil vinski konzum in ž njim vinsko kupčijo zlasti v južnih deželah naše države. Severni kupci, ki so lani v velikih množinah nakupovali mošt in vino v južnih deželah, so letos večinoma izostali in se obračajo na Ogrsko in Tirolsko. Imajo pa tudi doma več in boljšega vina nego lani. Zato je kupčija letos doslej v obče bolj mlačna kot lani in vsled tega niso cene vina nikjer visoke, vključ temu, da je kakovost vina veliko boljša od lani.

Oglejmo se nekoliko po vinski kupčiji in vinskih cenah dežel, ki pridejo pri nas v poštev, ker vplivajo na cene naših vin. To so zlasti Ogrska, Hrvaška, Tirolska, Dalmacija, Istra, Goriška in Vipavska. Kakor izvemo iz zadnjih poročil dunajskih listov „Allg. Weinzeitung“ in „Neue Weinzeitung“, zlasti pa iz zadnjega, ki je list velikih vinskih trgovcev, izhaja v času trgatve dnevno in ima izvirna poročila, nam kaže vinska kupčija sledečo sliko:

Na Ogrskem se plačujejo navadna vina po 30 do 32 h, boljša 36 do 44 h, in najboljša sortna vina 50 do 60 h liter. Kupčija je precej živahna, cene so se v mnogih krajih zvišale.

Na Hrvaškem je še malo kupčije, cene so zmerne.

Na Tirolskem je kupčija zelo živahna, v mnogih krajih so vina že razprodana. Lahko, belo, navadno vino (9,5 % alk.) se prodaja po 30 K, fino (burgundec) 48 K, lahko, črno (9% alk.) 34 K, boljše (11%) 44 K.

V Dalmaciji je pri srednje živahni kupčiji cena precej visoka. Dobra, črna vina se plačujejo loko Trst po 50 do 42 h, boljša po 48 h. Najnižja vina so se plačala po 34 do 40 K na mestu.

V Istri se plačujejo najnižja bela vina (8% alk.) po 26 h, boljša (10% alk.) po 38 do 40 h. Cene črnega vina so trdne. Kupčije je doslej malo.

Na Goriškem je doslej malo kupčije, cene so približno take kot pri nas na Vipavskem. V kranjski vipavski dolini se je začela kupčija razvijati. Zunanjih trgovcev ni, pač pa prihajajo domači (ljublanski, notranjski, gorenjski) trgovci. Cene so bile skrajno zelo nizke. Za navadno belo vino se je plačevalo od 24 v naprej. Brez dvoma bodo šle pa cene kvišku. Zelo ugodne cene imajo kvalitetna, to je sortna vina. Rizlink so plačali ljubljanski trgovci po 56 K, burgundec in zelen po 60 do 64 K, najfinejšega vina (francoske vrste sovinjon) se je prodalo nekaj celo po 75 K hektoliter.

Iz tega sledi gotovo za nas Dolenjce tudi nauk, da ne razširjamo same najnižje sorte, ampak, da posežemo tudi po boljših vrstah, ki dajo pri zadostni množini tudi primerno kvaliteto.

Na Štajerskem je vina manj kot se je mislilo. Boljše belo vino se plačuje po 44 do 50 K, rudeče po 30 do 32 K. Kvalitetna vina so precej dražja.

Na Dolenjskem in v Beli Krajini je doslej malo kupčije. Prodalo se je nekaj navadnega vina po 34 do 36 K, boljšega do 48 K hektoliter.

Kvaliteta naših vin je zelo različna, veliko boljša je sicer letos od lani, ali razločka je veliko. Odvisna ni samo od lege, temveč zlasti od sort. Čedalje bolj uvidevajo vinogradniki, da staro geslo: „Naj bo vino kakršno hoče, samo, da ga je veliko“, ni pravo. Kaj pomaga velika množina, če jo ni mogoče po primerni ceni prodati. Zlasti vse hudo kisle in poznozoreče vrste bi morali omejiti. Od domačih vrst je najbolj priporočljiva kraljevina, v dobrih legah tudi plavec. Zeleniko in lipno velja omejiti čim bolj mogoče, in tudi sicer dobro belino vsled vedne gnilobe ne kaže v toliki meri razširjati kot se to godi doslej. Od tujih sort se priporočata zlasti veltinec in silvanec, v dobrih legah, posebno v laporju, tudi laški rizlink, v nizkih legah in globoki zemlji španjol in dr. Žametove črnine (kavščine), ki sicer dobro rodi, ampak rada pozebe in pozno zori, imamo po mojem mnenju že čez in čez zadosti.

Hvaležna vrsta, zlasti za nizke lege, je portugalka, ki ne pozebe in zgodaj zori ter rada rodi. Tudi črna frankinja je zelo priporočljiva. V splošnem pa ne kaže črnih vrst preveč razširjati.

Hvalevredno je, da so vinogradniki letos sploh zelo pozno trgali. V novomeški okolici so se držali letos štajerske patronke trgatve sv. Terezije (15. oktobra). Ta termin naj tudi za naprej ostane v veljavi, kajti prejšnji termin (o sv. Mihelu, 29. septembra) je za nas Dolenjce odločno prezgodnji.

Kakšne bodo cene za naprej? Veščaki v vinski trgovini so mnenja, da sedanja vinska cena v splošnem ne bo nazadovala. Konzum vina je vsled vojske sicer padel, a narasel bode gotovo za nekaj vsaj vsled porabe vina v bolnicah in v lazareti. Tudi je treba uvaževati, da je vina na Nemškem zelo malo in da je popolnoma izključeno, da bi segli Nemci po francoskih vinih, kakor doslej. Uvažali bodo gotovo tirolska, ogrska, dalmatinska in naša južna vina sploh, vsled česar se bode cena tem vinom zvišala.

Štajerska vina kakor: Pikračan, Ljutomerec itd., bodo morala dati podlago šampanjskemu vinu, kajti v Šampanji na Francoskem (Reims!) se vrše krvavi boji in je tam skoraj ves vinski pridelek z vinogradi vred uničen.

Konečno nekoliko opomb našim vinogradnikom.

Kakor ne kaže vino po vsaki ceni prodajati, tako zlasti ne kaže ceno vina pretiravati in s pretirano ceno vina kupce odganjati, kakor se to pri nas vsled nerazsodnih mnogih ljudij, ki niti pojma nimajo o položaju na svetovnem vinskem trgu in presoajo vse le po razmerah v domačem kraju, rado dogaja.

Znani so mi od lani slučajji, da so vinogradniki vino, ki so vino pred novim letom cenili po 52 vinarjev, prodali o kresu drugega leta, tedaj pol leta pozneje isto vino po 32 v liter. Če presodimo odpadke vsled pretakanja, izhlapevanja, domače potratne porabe itd., v splošnem kaže, če je cena primerna, prodati vino čim prej mogoče. Gotovo je bolje prodati vino kmalo po trgatvi za 4 do 5 K ceneje pri hktl., kakor drugo leto poleti. — To naj naši vinogradniki dobro uvažujejo.

Letošnje cene se bodo po nazorih podpisanega pri nas na Dolenjskem premikale med 32 K do 48 K za hektoliter. To se bo ravnalo seveda zlasti po kakovosti vina.

B. Skalicky.

Loterijske številke.

Trst, 4. novembra 57 7 80 43 29

J. Krajec nasl.

-- Novo mesto --

najtopleje priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna izvršuje točno in lično vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. — V zalogi ima vedno cerkvene, šolske, občinske in vsakovrstne druge tiskovine.

Knjigoveznica je prav do bro urejena in sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisnike itd., ter rabi v to le najboljše blago. Šolske knjižnice, izobraževalna društva in sploh naročila v večji množini dobijo primeren popust.

Knjigarna ima knjige iz lastne zaloge, kakor tudi veliko izbiro leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. Zaloga šolskih knjig. 3-0-8

Prodajalna je založena z vsa: kovrtnim: papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki.

Gospodarske drobtine.

Gg. gostilničarjem in vinskim trgovcem! Letošnja trgatve, ki se je zvršila ob najugodnejšem vremenu, je prinesla dolenjskim vinogradnikom več in boljšega pridelka kakor lani. Nujna je sedaj skrb, da se spravi ta pridelek za primerno ceno v denar. Z ozirom na velike stroške, katere so prizadeli novi vinogradi našim Dolenjcem, pričakujemo, da bodo gg. gostilničarji in vinski trgovci radi podpirali naše vinogradništvo in da bodo hodili po vina raje v naše domače kraje kakor v tuje. Danes je tudi cena dolenjskega vina bolj primerna, tako, da ni nobenega pravega vzroka, da bi hodili domači gostilničarji in vinski trgovci v druge kraje po vino. Da se bo vino lažje kupovalo in vsa kupčija po možnosti olajšala, so naprošena vsa županstva po naših dolenjskih vinorodnih občinah, da gredo kupcem na roko in sicer s tem, da zbirajo v svojem kraju ponudbe vin in da gredo kupcem tudi pri nabavi vina na roko. Pa tudi v glavnih središčih vinorodnih političnih okrajev se ima skrbeti za to, da bodo kupci lahko poizvedovali, kje se dobe dobra vina na prodaj. Vabimo Vas tedaj, da se obračate s svojimi cenjenimi naročili v naše kraje, da podpirate domače vinogradništvo in da postanete zvesti odjemalci domačega pridelka! Načelstvo kmet. podružnice v Novem mestu.

Letošnji vinski pridelek je v obče boljši kakor zadnja leta. Mošta je več in kar je glavna stvar, mošt je tudi boljši kakor pretekla leta. Trgatev se je vršila ob lepem vremenu in kar je pohvalno

omeniti, tudi pozno. Še nikdar niso naši vinogradniki tako pozno trgali kakor letos, kar kaže tudi napredek v našem vinogradništvu. Vabimo tedaj kupce, da se pridno oglašajo za naše dobro dolenjsko vince!

Živo apno

102

kot zelo dobro sredstvo za odvrnitev kolere, bode prodajal 10. in 11. novembra Janez Prijatelj iz svoje apence v Luknji pri Prečini. Apna je še do 2000 kg, kilogram po 6 vinarjev. — Z živim apnom naj se preskrbi vsaka hiša v mestu in po vaseh, ker je to eno najboljših sredstev za odvrnitev in preprečenje razširjanja različnih kužnih bolezni, ki znajo tudi nas obiskati po vojski. Kako se apno rabi, smo razložili v našem listu v članku o koleri.

Iščem službo

101

za gozdarja ali kučarja. — Pri konjih sem dobro vajen; imam družino z dvema otrokoma; grem pa tudi lahko sam. Starosti sem srednje. Nastop takoj ali pa z novim letom.

Naslov pri upravištvu „Dol. Novic.“

A. DRAME

modna trgovina — NOVOMESTO

vijudno priporoča krasno izbiro modernih

damskih klobukov

najnovejše dunajske modele, forme in nakit.

Vedno v zalogi vsi modni predmeti najfinejše volneno zimsko blago.

2% Rdečemu Križu.

97-3-2

Važno naznanilo.

Zaradi prevelike zaloge

KLOBUKOV

najnovejše oblike in v različnih barvah sem znižal cene takó, da oddajem klobuke, ki so veljali

poprej 12.— kron sedaj za 10.— kron

10.—	8.—
8.—	6.—
6.—	4.—
4.—	3.—
3.—	2.—
2.—	1.—

Namesto slamnikov za moške prodajam tudi prav lahke klobuke po 1-20 kron do 1-60 kron.

Sklenil sem delati z najmanjšim dobičkom zraven svojih drugih obrti. Tudi se ne bom več voziral s klobuki po sejmovih, ker se blago vse pokvari ter bom lahko že zaraditega postregel vsacemu edino-le z dobrim in nepokvarjenim blagom in tako po ceni, da cenejše ne more nihče prodajati. O tem se lahko vsak prepriča in bode tudi vsak gotovo zadovoljen.

5-12-9

Odl. spoštovanjem se priporočujem

LEOPOLD KOPAČ,

domača in že veliko let obstoječa prodajalna klobukov v Novem mestu (Glavni trg).

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

== v lastnem domu v Kandiji ==

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ %

1-0-28

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.